

|                                                                                      |                              |                          |                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|--------------------------|----------------------|
| سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳                                                     | ساعت شروع: ۸ صبح             | نام و نام خانوادگی:      | مدت امتحان: ۹۰ دقیقه |
| رشته: کلیه رشته‌ها                                                                   | پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه | تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۱۵ | تعداد صفحه: ۴ صفحه   |
| دانش‌آموزان (روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد) سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۱  |                              |                          |                      |
| مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی<br><a href="http://aee.medu.ir">http://aee.medu.ir</a> |                              |                          |                      |
| ردیف                                                                                 | سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)       |                          |                      |
|                                                                                      | نمره                         |                          |                      |

| قلمرو زبانی (نمره ۷)     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۱                        | جمله «خالی شدن قلب سالک از آنچه جز خداست» در توضیح کدام اصطلاح عرفانی آمده است؟<br>(الف) استغنا (ب) اشتیاق (پ) تجرید (ت) تفرید                                                                                                                                                                              |
| ۲                        | در کدام بیت، واژه‌ای هم‌معنی واژه «جبهه» به کار رفته است؟<br>(الف) دلم را داغ عشقی بر جبین نه<br>(ب) الهی سینه‌ای ده آتش افروز<br>(پ) زبانه را بیانی آتشین ده<br>(ت) در آن سینه دلی وان دل همه سوز                                                                                                          |
| ۳                        | برای هریک از واژه‌های مشخص‌شده، یک برابر معنایی مناسب بنویسید.<br>(الف) بخروش چو شرزه شیر ارغند<br>(ب) دستتان را بر چشم‌های درشتتان، حمایل کرده بودید.                                                                                                                                                      |
| ۴                        | در کدام گزینه غلط املایی وجود دارد؟<br>(الف) مرد نقال از صدایش ضجه می‌بارید.<br>(ب) گفتم: «د بگیر که این ناز شصت باشد.»                                                                                                                                                                                     |
| ۵                        | در بیت زیر، واژگانی را که در زبان فارسی «هم‌آوا» دارند، مشخص کنید.<br>«از بهر تو صد بار ملامت بکشم<br>گر بشکنم این عهد غرامت بکشم»                                                                                                                                                                          |
| ۶                        | در هریک از موارد زیر، املاي واژه‌ای نادرست است؛ شکل درست آن را بنویسید.<br>(الف) هنگام چریق آفتاب کنار قنات حسنی در شهر سیرجان اتراف می‌کردیم.<br>(ب) صدای مهیب آن، صدای کودکانه اما خشک کلاش را در خود حزم می‌کرد.                                                                                         |
| ۷                        | املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.<br>(الف) تنها برای تعلیم گرفتن، (شبح/ شبه) شما را در میان تاریکی تعقیب می‌کردم.<br>(ب) چو عاجز گشت خسرو در جوابش<br>(پ) سیاهوش چنین گفت کای شهریار<br>نیامد بیش پرسیدن (ثوابش/ صوابش)<br>که دوزخ مرا زین سخن گشت (خار/ خوار)                                       |
| ۸                        | در هریک از مصراع‌های زیر، فعل‌های مشخص‌شده را از دیدگاه معنایی بررسی کنید.<br>(الف) گفت: «نزدیک است والی را سرای؛ آنجا شویم»<br>(ب) گفت: «می بسیار خوردی؛ زان، چنین بی خود شدی»                                                                                                                             |
| ۹                        | نوع «نقش‌های تبعی» مشخص‌شده را در متن «ما پرندگان را نیز پیشوا و شهریاری است. نامش سیمرغ است و در پس کوه قاف، بلندترین کوه روی زمین، بر درختی بلند آشیان دارد.» بنویسید.                                                                                                                                    |
| ۱۰                       | با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌های داده شده، پاسخ دهید.<br>اگر خونین‌دلی از جور ایام<br>لب خندان بیاور چون لب جام<br>به آن کس می‌رسد زین گنج بسیار<br>که باشد شادمانی را سزاوار<br>(الف) مفهوم نشانه «ان» را در واژه «خندان» چیست؟<br>(ب) در بیت دوم جمله «هسته (پایه)» و جمله «وابسته (پیرو)» را مشخص کنید. |
| ادامه سؤالات در صفحه دوم |                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

|                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                              |  |                          |  |                      |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|--|--------------------------|--|----------------------|--|
| سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ساعت شروع: ۸ صبح             |  | نام و نام خانوادگی:      |  | مدت امتحان: ۹۰ دقیقه |  |
| رشته: کلیه رشته‌ها                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه |  | تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۱۵ |  | تعداد صفحه: ۴ صفحه   |  |
| دانش‌آموزان (روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۴۰۱) |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                              |  |                          |  |                      |  |
| مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی<br>http://aee.medu.ir                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                              |  |                          |  |                      |  |
| ردیف                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)       |  |                          |  |                      |  |
| نمره                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                              |  |                          |  |                      |  |
| ۱۱                                                                                   | در این بخش از سروده «مهدی اخوان ثالث»، کدام ویژگی دستوری زبان کهن به کار رفته است؟<br>«بر درختی که به زیرش ایستاده بود/ و بر آن بر تکیه داده بود»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                              |  |                          |  |                      |  |
| ۱۲                                                                                   | نوع «حذف» را در هریک از عبارات زیر، مشخص نمایید.<br>الف) زندگی، سخت آلوده است و انسان ماندن، سخت دشوار.<br>ب) تو نیز تیرانا، گشاده‌دستی و کرامت را از درختان میوه‌دار بیاموز.                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                              |  |                          |  |                      |  |
| ۱۳                                                                                   | در بیت «محرم این هوش جز بی‌هوش نیست/ مر زبان را مشتری جز گوش نیست»:<br>الف) وابسته و وابسته را مشخص کنید.<br>ب) نوع وابسته و وابسته را بنویسید.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                              |  |                          |  |                      |  |
| ۱۴                                                                                   | نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را در جمله زیر، بنویسید.<br>«او بنده خود را عاشق خود کند، آنگاه بر بنده عاشق باشد و بنده را گوید: تو عاشق و محب مایی.»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                              |  |                          |  |                      |  |
| ۱۵                                                                                   | با توجه به نوشته زیر، درستی یا نادرستی هریک از موارد داده شده را تعیین کنید.<br>«دیدم چپ و راست مهمان‌ها دراز کشیده‌اند. گفتیم: «آقای مصطفی خان خیلی معذرت خواستند که مجبور شدند بدون خداحافظی با آقایان بروند.»<br>الف) «و» در جمله «چپ و راست مهمان‌ها دراز کشیده‌اند» پیوند هم‌پایه‌ساز است. درست <input type="checkbox"/> نادرست <input type="checkbox"/><br>ب) «که» در جمله «ماقبل پایانی، پیوند وابسته‌ساز است. درست <input type="checkbox"/> نادرست <input type="checkbox"/> |                              |  |                          |  |                      |  |
| قلمرو ادبی (۵ نمره)                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                              |  |                          |  |                      |  |
| ۱۶                                                                                   | کدام گزینه، مصراع دوم بیت زیر، است؟<br>«ترسم تو را ببیند و شرمندگی کشد<br>الف) ای محسن شهید من، ای حُسن بی‌گناه<br>ب) یوسف، بگو که هیچ نیاید برون ز چاه                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                              |  |                          |  |                      |  |
| ۱۷                                                                                   | مصراع نخست کدام بیت، نادرست است؟<br>الف) ماه آمده به دیدن خورشید، صبح زود<br>ب) لبریز زندگی است نفس‌های آخرت<br>یا ماه بی‌ملاحظه افتاده بین راه؟<br>آورده مرگ، گرم به آغوش تو پناه                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                              |  |                          |  |                      |  |
| ۱۸                                                                                   | مصراع دوم بیت زیر را بنویسید.<br>«تو بودم کردی از نابودی و با مهر پروردی<br>.....»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                              |  |                          |  |                      |  |
| ۱۹                                                                                   | شعر زیر، بر پایه «گفت‌وگو» یا «سؤال و جواب» سروده شده است؛ این نوع گفت‌وگو در اصطلاح ادبی، چه نام دارد؟<br>«نخستین بار گفتش کز کجایی؟<br>بگفت: آنجا به صنعت در چه کوشند؟<br>بگفت: از دار ملک آشنایی<br>بگفت: انده خرنده و جان فروشند»                                                                                                                                                                                                                                               |                              |  |                          |  |                      |  |
| ۲۰                                                                                   | با توجه به متن «با خود اندیشیدم که باز برای ما چه خوابی دیده‌اند؟ آنگاه سر خویش گرفتم و راه مدرسه در پیش»:<br>الف) واژگان پدیدآورنده آرایه لفظی «سجع» کدام‌اند؟<br>ب) یک مورد کاربرد کنایه مشخص کنید.                                                                                                                                                                                                                                                                               |                              |  |                          |  |                      |  |
| ۰/۲۵                                                                                 | ۰/۲۵                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                              |  |                          |  |                      |  |
| ادامه سؤالات در صفحه سوم                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                              |  |                          |  |                      |  |

|                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|---------------------------------|--------------------------|-----------------|----------------------|--|
| سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | ساعت شروع: ۸ صبح             |                                 | نام و نام خانوادگی:      |                 | مدت امتحان: ۹۰ دقیقه |  |
| رشته: کلیه رشته‌ها                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه |                                 | تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۱۵ |                 | تعداد صفحه: ۴ صفحه   |  |
| دانش‌آموزان (روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۱) |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
| مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی<br>http://aee.medu.ir                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
| ردیف                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)       |                                 |                          |                 |                      |  |
| نمره                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
| ۲۱                                                                                  | ترکیب «کلید گنج مروارید» در سروده زیر، نمایانگر کاربرد کدام آرایه ادبی است؟<br>«این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
| ۲۲                                                                                  | شاعر، در بیت زیر، با بیان کدام واژه، مفهومی غیر حقیقی (مجاز) اراده کرده است؟<br>«در پیشگاه اهل خرد نیست محترم<br>هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت»                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
| ۲۳                                                                                  | کدام یک از واژگان مشخص شده در عبارت زیر، «مشبه‌به» است؟<br>«فرّاش باد صبا را گفته تا فرش زمرّدین بگسترد و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نیات در مهد زمین پیورود.»                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
| ۲۴                                                                                  | با توجه به هریک از گزینه‌های زیر، پاسخ درست را برگزینید.<br>الف) بیت «آنجا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد / غیر از شب آیا چه می‌دید، چشمان تار من و تو؟»، آرایه «جناس» دارد یا «تضاد»؟<br>ب) در سروده «ناگهان انگار بر لب آن چاه سایه‌ای را دید / او شغاد آن نابردار بود» کاربرد آرایه ادبی «ایهام» مشهود است یا «اغراق»؟<br>پ) آرایه بارز بیت «همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی»، «تضمین» است یا «تلمیح»؟ |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
| ۲۵                                                                                  | آرایه ادبی مناسب با هر بیت را برگزیده، در برابر آن بنویسید. (یک آرایه، اضافه است)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
|                                                                                     | الف) رخ شاه کاووس پر شرم دید                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                              | سخن گفتنش با پسر نرم دید        |                          | ۱- حس آمیزی     |                      |  |
|                                                                                     | ب) شانه می‌آید به کار زلف در آشفستگی                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                              | آشنایان را در ایام پریشانی پیرس |                          | ۲- متناقض‌نما   |                      |  |
|                                                                                     | پ) یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                              | کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی  |                          | ۳- حسن تعلیل    |                      |  |
|                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                              |                                 |                          | ۴- اسلوب معادله |                      |  |
| ۲۶                                                                                  | کدام یک از ابیات زیر را می‌توان بیتی از یک «غزل اجتماعی» دانست؟<br>الف) فکری ای هم‌وطنان در راه آزادی خویش<br>ب) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت<br>بنمایید که هر کس نکند مثل من است<br>آن خضر که فرخنده‌پی‌اش نام نهادند                                                                                                                                                                                                                                   |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
| ۲۷                                                                                  | جای خالی عبارت زیر را به درستی پر کنید.<br>«خوان هشتم برگرفته از کتاب ..... اخوان ثالث است.»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
| ۲۸                                                                                  | نام آفرینندگان هریک از آثار زیر را بنویسید.<br>الف) مثل درخت در شب باران<br>ب) دری به خانه خورشید                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
| قلمرو فکری (۸ نمره)                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
| ۲۹                                                                                  | مراد از «سر پر زدن» در عبارت «به قول بیرجندی‌ها در این دو شهر، تنها، یک سرپری زدیم» چیست؟                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
| ۳۰                                                                                  | سروده زیر را می‌توان نمایانگر کدام صفت برجسته گوینده آن دانست؟<br>«با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی‌ست<br>ما را فراغتی‌ست که جمشید جم نداشت»                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
| ۳۱                                                                                  | «صرف کردن صیغه بلعت» در عبارت زیر، نمایانگر چه مفهومی است؟<br>«مهمان‌ها بدون تخلّف، تمام و کمال دور میز حلقه زده، در صرف کردن صیغه بلعت اهتمام تامی داشتند.»                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                              |                                 |                          |                 |                      |  |
| ادامه سؤالات در صفحه چهارم                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                              |                                 |                          |                 |                      |  |

|                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                              |                          |                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|--------------------------|----------------------|
| سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | ساعت شروع: ۸ صبح             | نام و نام خانوادگی:      | مدت امتحان: ۹۰ دقیقه |
| رشته: کلیه رشته‌ها                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه | تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۱۵ | تعداد صفحه: ۴ صفحه   |
| دانش‌آموزان (روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۱)  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                              |                          |                      |
| مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی<br><a href="http://aee.medu.ir">http://aee.medu.ir</a> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                              |                          |                      |
| ردیف                                                                                 | سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                              |                          |                      |
|                                                                                      | نمره                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                              |                          |                      |
| ۳۲                                                                                   | بیت زیر نمایانگر کدام یک از وادی‌های هفت‌گانه عرفان است؟<br>«صدهزاران سایه جاوید تو<br>گم شده بینی ز یک خورشید تو»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                              |                          |                      |
| ۳۳                                                                                   | مولانا در مصراع نخست بیت زیر، چه کسانی را سزاوار هم‌نشینی عارف (نی) دانسته است؟<br>«نی حریف هر که از یاری برید<br>پرده‌هایش پرده‌های ما درید»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                              |                          |                      |
| ۳۴                                                                                   | کدام بیت بیانگر داوری مردم درباره «سیاوش» است؟<br>الف) سر پُر ز شرم و بهایی مراست<br>ب) همی داد مژده یکی را دگر<br>اگر بی‌گناه مراست<br>که بخشود بر بی‌گناه دادگر                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                              |                          |                      |
| ۳۵                                                                                   | با توجه به سروده زیر، مقصود نقال از «قصه درد» چیست؟<br>«همچنان می‌رفت و می‌آمد / همچنان می‌گفت و می‌گفت قدم می‌زد / قصه است این قصه؛ آری قصه درد است»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                              |                          |                      |
| ۳۶                                                                                   | «دست انابت به امید اجابت به درگاه حق - جلّ و علا - برداشتن» و بیت زیر، بر کدام مفهوم مشترک تأکید دارند؟<br>«بنده همان به که ز تقصیر خویش<br>عذر به درگاه خدای آورد»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                              |                          |                      |
| ۳۷                                                                                   | در سطرهای زیر بر چه نکاتی تأکید شده است؟<br>«چه حرف تازه‌ای برای گفتن مانده است، یا چه چیز تازه‌ای برای نوشتن.<br>که بتواند عشق مرا یا سجایای ارزشمند تو را بازگو کند؟»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                              |                          |                      |
| ۳۸                                                                                   | در سروده زیر، مقصود شاعر از «نان و هوا» چیست؟<br>«نان را از من بگیر، اگر می‌خواهی / هوا را از من بگیر، امّا / خنده‌ات را نه.»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                              |                          |                      |
| ۳۹                                                                                   | معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.<br>الف) از شنیدن اسم شهر، قند در دلم آب می‌شد.<br>ب) هر که بی‌روزی است روزش دیر شد<br>پ) تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته.<br>ت) وصول به حُسن ممکن نشود الاّ به واسطه عشق.<br>ث) مهمان‌ها سخت در محذور گیر کرده، تکلیف خود را نمی‌دانند.<br>ج) سعی کردم که پا جای پای شما بگذارم؛ مثل برق و باد خودم را به سنگر برسانم.<br>چ) برکش ز سر این سپیدمعجر<br>بنشین به یکی کبود اورند<br>ح) ز خورشید و از آب و از باد و خاک<br>نگردد تبه نام و گفتار پاک<br>خ) وانیامد در جهان زین راه کس<br>نیست از فرسنگ آن آگاه کس<br>د) به دستور فرمود تا ساروان<br>هیون آرد از دشت، صد کاروان |                              |                          |                      |
| ۲۰                                                                                   | پیروز و سربلند باشید.<br>جمع نمره                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                              |                          |                      |